

Idm

пани й посесори братом — кудлатим хлопце, та роби по пани й посесори хочемо, села тих Бойків кудлатий і голодніший опше, будеш в голоду

вугля. Тяжкий дим часом обгортає усеї поміст, і тоді робота стає цілкомито не стерпуча... А над сьвітлом тьмяно свьітити поковидий місяць, небо сине, безкрає. Він бачить усею вкрити снігами та лісами Канаду. Дивить ся і на місто залане електричним сьвітлом. Тепер уже усі товариші перебрались по роботі, одні пішли до театрів, другі зібраньсь до галі на мітінг, думає Іванчук, працюючи коло возиків: руки роблять, хребет напинаєт ся, а думки летять на волю, зеть від пекельной праці.

— Коли робітники колись робили по 18 годин, тоді обрахували, що досить з нас 8 годин. В старім краю я теж мрів про 8 годин, як про рай та вивол. А от тепер маю їх, ті 8 годин. Але як перейде через руки 200 візків, то по 8-х годинах також усі кістки розрухані, усі жили розтягнені, не годен ні читати, ні вчитись, тільки сьнати. Ні 8 годин за богато!.. Треба нам жалати шість, або чотири. Компанія через ніч заробляє чистого \$300, а їх тільки двох людей тих компаністів. Хай наберуть більше гірників, коли хочуть зисків, але я жадаю 4 години праці по доларови за годину!...

— Чи ти там заснув? Чому візка не розладоу єш?! гукать в злости на Іванчука пая Олейко...

Справді, Іванчук виладоував один візок, та так загадав ся, що зо три хвилини не завважав, що свьіжий вугіль чекає на него.

Викотив пів тони, зсипав виконалину, відчепив залане кільце з візка (відзнаку котрогось з гірників) і пустив візок під землю.

Руки боліли.

О девятій годині сиділи в шапі коло машини, вечеряли. Бужо розчинив дверці печі і червоне сьвітло палаючої грані відбивалось на молодім обмашенім вуглєм, голеним обличчю Іванчука та на сирачованій загрубилій вустатій тварі Олейка. Гірки вечеряли під землею. Іванчук „дискусує“ з Олейком.

— Що людині треба? Доброї їди доброго убрання, доброї хати, мати досить часу на науку, на просьвітутай на забаву. Ось подивить ся на себе, як! Ви з тої праці змучені... агітує Іванчук.

— За те я маю щось в банку тай власну хату... гонорують ся Олейко.

Іванчук кипить:

— „Що мені з тих грошей, чи маєтків на старість? Я хочу жити заки молодий! Ато працюю ціле жите, поки пару соток зложив. І за що, за ті дурні папірці? Банкірці у Оттаві надрукують їх в один день на декількі сот тисяч, а ти за одну розмалювану шматку страждай, працюєш!“

Обличчя Олейка мов хмарою вкрилось.

— Як ти кажеш на гроші? спитав він Іванчука зміненным голосом.

— „Та як, не вгавав той! Папірці, то онучки, а срібні та золоті гроші то бляшки, дурнички, котрі вигадали богатирі, аби цілий сьвіт, як божевільний віддавав їм задурні своє праце“...

— То ти так на гроші кажеш?! перебив Іванчука гривно пан Олейко: „та вони ж сьвяті!“

— Що? гроші? видивив ся Іванчук на Олейка, як на дурного: „Які ж вони сьвяті, як їх люди роблять?“

— „А ти знаєш що в Євангелії написано: віддай богови боже, а цесареві цесарське. Атєж бачиш папірці від короля, а биті гроші, то боже, то від бога!“...

— „Гю, на вас!“ крикнув Іванчук: „От се перший раз в життю чую! Котрий же се з ваших превієзбних висььвятив гроші?“

Лице Олейка ще дужче захмарилось. Він бачив, що має до діла з котримсь з відступників віри католицької і вже поглядав на двері, аби „відступитись від злого“.

— „То було явлені образи ангели на землі підкидали, а тепер уже чую і фабрику грошей на небі відтворено... То отсей долар у небесах роблений? Витяї з кишені американського доляра. „Котра ж ту з „маток“ вибита? О то певне американська! Дивить ся вуйку, я зараз спялю вашого бога!“ І кицув долару у машину.

Олейко мов опареної вискочив з шапи.

— „Доки ви будете квадратними дурнями?!“ — лютув ся Іванчук, вбираючи рукавиці.

Бужо добре не розумів, о що їм ходило, але весело сьміяв ся з „галіційців“.

Машина ревла до роботи. Місяць сьідав за лісами. Гримали візки. Іванчук мрів протє часи, коли земля увильнить ся від „квадратових“ дурнів, а люде будуть працювати тільки дві години денно.

моя при однім, се означає старечюї акстерности (я перше була — сонна худоти!) Але я не хотіла віддати ся перед публікою нашою тям, чим я не був не і я. Так революціонером я була і лише в розумно духовім, а насильних способів (навіть у найдеятельнійшій формі) для введення в житє своїх гадок я ніколи не жила і не жилаю, певни, що сила духа — чуті, се найбільша і найживотийрнійша сила людська, котра наконечо мусить обхонити усея робучий люд і побідити в житє зго, внутрним і зверхнім. Мій найпачемий сьвітлогляд найдеє в мій премої на розправі судовій 1886 р., надрукованій у V т. моєї „Переписки з Драгомановим“ (серештовю мої погляди для вільної поведінки, се я розумію розумію, що в боротьбі за народне житє мусить уживати в гострих способах і фірму „Росія потребує наших агітаторів хлопів-радикалів, а Галичина пардесятє російських хлопців з боксами“ і сквати мій 1907 р. (бачу: д. Кратон) З російськими революціонерами і справді діямав від самого 1876 р., але Перовської я не бачив, а сестра з ними взагалі не знала ся. — В мій же тліє надія, що навіть історію галицько-українського визвольного руху з 1871 до смерті Др-ва в 1895 р., де думави представити докладно її своїм зматлям. — і тепер лише ся думка держить мене при житю. Через те лише мені не сором приймати підмогу від наших людей, аби бодей на спільно поправити зятє кермари Мого бої, що можна би безжурно сьдти і поправити ще з 2 роки, бо бланке засади віддержу, навіть у гаруді!

Що до свого 40-літнього ювілею, то я цікав т. Козовичеві, що тому не рад, а Вам додам, що як би хто тут зго задумав (про що доси нічого не чув) то бубабі тому рішуче противний — як нічим і тому, що сею року він відповів ся з колясом мого колишнього товариша Франка, а на другий рік із публікою Шевченка — Я не хочу нікому забирати в дусині після зго слави. Тому прошу Вас — у Канаді зробьт ся як на простоті і найтхілше (яке така сею року може 17-ого Вересня, коли я родив ся і коли мені стукне 60 років.)

Що до грошій мені дозволяю хотї і в великою зякостю наглядати латинською посковоно: vis dat, qui cito dat, — бо коли я не зможу поправити адролья за се зяго, то вже зими не пережжю...

Здоровля сердечно

М. Павлик.

Львів, 27. 6. 1913.

Хвалена Редакціє і Високоповажанї Панове Товариші!

Нині — майже рівночеюно — дістав я 23 ч. Робочого Народу і вказав в ім жерги для мене, в квіт 25 дол. 30 ц. -122 кор., за котрі джукотим сердечнійше, що походить вони з керівницї Вапої і зложени з такою щирістю — як розказано тужє, в допнї т. С. Табачюка — що зворушили мене майже до сліз. Хотїла б і ще чимось важнішим віддячити ся ш. Товаришам і Товаришам зату щирістю, бо охота до праці нильменської у користь нашого народу у мене є, лише сила уже дуже мало...

Ще раз дякую і подоровалю всх країи сердечно.

М. Павлик

Ціле літо українські часописі розписують ся про ювілей І. Франка. Та нам злаєт ся, що в ювілею сему браке чогось. Як Кароль Марко не може бути сьміненї без Ангельса, так і Франка не „можливо споминати без Павлика. А пречїнь на се нікто не звертає уваги. Замоває і загушованє Павлика в сьвяткованю Франка відчужуєт ся чимєс болючим, болючим кажемо, бо мало з нас хто знає залаштунокве житє наших старокраєвих провадарів.

Павлик з товаришами організував радикальну партію, був і є борцем за права окраденого панами, опущаного попами галицького селяньства. Радикалом жик, радикалом і вмере, і буде вічним зразком для цілого людства, як Каміньяр, що через ділях 40 літ розвивав скелью народної тьми, не схитнувшись ані раз на бік.

За се в молодих літах українська буржуазія, звала його „глупим“, а тепер збачають ті недалудки, як сам Павлик пише, в його стоянці при однім „старечюї закостенілості“.

Ми ж український нарід зверо його Героєм!

В Галичині лиш тому інтелігентови дають житє, котрий держить ся націонал-демократів та попів.

Павлик, пізнавши в руських понах ворогів народа а в провідниках націонал-демократії політичних христовпродавців — не пішов з ними, а лишив ся до кінця житя свого при партії радикальній. За се вони його й задзьобали.

Та не лишив ся в радикальній партії Франко. Він зближивсь до націонал-демократів.

Старокраєві радикали і соціялісти беруть участь в сьвяткованю ювілею Франка, бо Франко у своїх шпєвнях послужив поступови свободної думки, але стид нашим старокраєвним товаришам, що вони забули про другого ювілія Павлика, про котрого не згадують ані попи, ані провадарі націонал-демократії!

Про Павлика має згадати тепер самий нарід, той нарід, для котрого він віддав 40 літ свого житя.

17 вересня буде день 60 літних уродин Павликових. Тому звинаємо Тебе Народє Руський в Америці, відсьвятуй той день, як найбільш урочисто!

17 вересня зберімоєся на мітінгі і розкажімо людям все, що зробив великого і славного Михайло Павлик для нашої України. Того дня випалєт Старенькому боревни телеграмми, або листи з полякою за працю і з бажаєм ще довгого житя. Також не забувайте збирати жертви на підтриманє хорго старушка.

Памятайте, що день 17 вересня є день Павликового ювілею!

P. S. Просимо всі американські часописі, котрим вьходить ся о вишанованє Павлика, хай се передрукують.

Зробімо по правді.

Листи від М. Павлика.

Насамперед ми подаємо сї два листи, котрі Редакція „Робочого Народу“ дістала від М. Павлика, а котрі будуть як би доповненє до нашої статї:

Львів, 13 червня 1913.

Хвалена Редакціє!

Вчера дістав я 21 ч. Вашого „Робочого Народу“ і прочитав там горьку статю про себе. Велике Вам за неї спасибі — вона я мене оживила, а то був дуже прибитий злидними та словами деякого з найближчих, що стоянка

города і поля та понижили картофлі, ярипу і збіжє. Навіть до хат дістала ся вола і тут наробила чи мало шкоди. Найбільше потерпіли околиці коло Станіславова, Галича, Коломиї і положєнє над Прутом частина Чернівців з передмістями Каліганкою і Клоківкою. Важнієї тд.

Стан води в Пруті ліднєє ся понад 5.60 м. чим звичайно. Вода залаяла городи і хати — понижила майже все! Наслідком того страшина нужда і дорожня. Завинило тут розумієсь правительство яке дало краєви великі суми на регуляцію рік, а мимо того міліони вкрали патріотів з компанї Василяка а Прут і досі незрегульований. Здаєт ся що при новій регуляції україда знова кілька міліонів — а Прута таки незрегулюють.

Галицький сойм вже вибраний. Нові батьки краю та його господарі вже готовлять до „служби“ для нього. Відбувають вже наради та складають завья. Реформа виборча займаєт ся правда всіх, та не всі однаково щиро до ньої йдуть. Одні тільки східно-галицькі обшарники не хочуть жадної реформи, їх соймова репрезентація „подоляки“ з „кінського касина“ — се явні вороги реформи, за ними йдуть польські біскупи, вшехполяки та проча їх банда.

Тепер у Відні відбувають ся знова наради міністрів, польських та українських політиків в сьрці реформи, ходять чутки що правительстє має прийити з своєю проєктом реформи. Українці які ввійшли як побідники до сойму, мають домагати ся перше усього реформи і то корпейшійої для себе.

Справа реформи виборчої в соймї представляєт ся так: Проти реформи є у Поляків: 40 подоляків-обшарників, 11 вшехполяків народоких демократів, 8 християнських суєнільників, 2 диких і 6 вірлістів, разом 67 польських послів-у соймї є проти реформи виборчої. За реформю виборчою є у Поляків 19 краківських консервативіств, 15 лудовців, 20 демократів, 2 поступових демократів і 3 вірлістів, разом польських соймових послів за реформю є 59. Украинці всі 30 є за реформю, а надто посол Король і 3 епископи українські будуть теж за реформю. Непевним є одинокай посол московський Марков. Куди піде та зволоч — нікто досі не знає.

Вигляди на скору реформу — не дуже рожеві, хотї край над проєкстію банкротства. Австрія залаята тепер самими російськими шпіонами. Недавно викрито полковника генерального австрійського штабу Редля, який був герштом російських шпіонів, а минувшого тижня арештовано за шпіонство на користь Росії інжі

ВІСТІ ЗІ СТАРОГО КРАЮ.

Повени в Галичині і на Буковині, — пужда, по галицьких соймових виборах уклад сторонництва і їх відносини до реформи виборчої, новий російський шпін, нові галицькі військові кріпости.

Тяжка елементарна нужда навістела минувшого тижня цілу Галичину і Буковину. Наслідком безна-

станних дощів, повиливали Дністер, Прут та Черемон та другі ріки. Вода з високунувших рік позаличила

СТЕРЕЖІТЬ СЯ: ПОГИБЕЛЬ!

15-го серпня вийде 4 число „КАДИЛА“,

котре є вже викляте Эго Преєсьвященством 6 го липня на вечерній службі божї.

Кому обридло житє, зариз запрєнумеруйтє собі „Кадила“, а будьтє певні, що лиші дїстанете його до рук, зараз під вами провалитє ся земля і відразу дїстанетеє вуйкам на роги!

Коли хочете пимститє ся на своїм ворозі, теці або нелобї запрєнумеруйтє ім „Кадила“, а тому порукою є правдєє слово епискона, що більше їм по землі не ходити!

Добре мати заєдди при собі „Кадила“ дамам, аби відганитє ся від псів і вєспрошєних кавалірін, пияницим від полїємєнів, довжнїкам від шиторників, і т. д. А щоб самому не провалитє ся, для того треба мати желїзнї кліщі, сьвяченї самим біскупом.

Ся прєгарна газєта коштує на рік лишє \$1.

Нїщитє спасєннїків, а дає утїху і радїєть грїшнїкам.

отець Проколуцій.

KADYLO

Box 3542 Winnipeg, Man.

пасєня.

а чотири, шість голо-

ана Олейка. З лайкою

нїшої брами у вшпї

і знов пішли візки з

владувати.

а ціла стирга дрібною